

Posamezna številka:

1 krono.

TABOR izhaja vsak dan, razven nedelje in praznikov, ob 18. uri z da umom naslednjega dne ter stane celoletno 180 K, polletno 90 K, ostriščno 45 K, mesečno 15 K. Inzerati po dogovoru. Pri večkratni objavi popust.

Naročniki pri upravi TABORA, MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

POŠTNINA PAVŠALIRANA

TABOR

Posamezna številka:

1 krono.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nadstropje. Telefonski interurb. št. 276. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, prilijaja, desno. Telefonski št. 24. BHS poštnoštevnica št. 11.767.

Ne naročila brez denarja se ne oziro. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: II.

Maribor, sobota 7. maja 1921.

Številka: 102.

Spor za državno ime.

Maribor, 6. maja.

Zadnje dni se je vnela med Hrvatim in srbskim časopisjem ostra polemika zaradi državnega imena. Povod temu so dale vedno pogostejše zahteve, da naj se v plenumu konstituante izpremeni člen ustave, ki določa državno ime in sicer naj stopi na mesto »Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev« ime »Kraljevina Jugoslavija«. Ta zahteva prihaja osobito iz Dalmacije, kjer se vrše shodi in zborovanja samo na ljubo državnemu imenu. V drugih pokrajinah, osobito v Vojvodini, Sremu in Hercegovini je radikalna stranka šklicala protishode, ki so bili zelo dobro obiskani tudi od pristašev drugih strank in na katerih je bila soglasno sprejeta resolucija, s katero se ime »Jugoslavija« načeloma odklanja. — Vprašanje je zelo kočljivo in je značilno dovolj, da se pri nas vodijo ostri spori zaradi — samega imena. Kakor znano, je ustavni odbor dokaj spretno prebrel do kočljivo mesto, čeprav so nekateri listi že naznanjali prelom med demokrati in radikali ter demisijsko Pašičeve vlade. — Demokratska stranka se je sicer potegovala za ime Jugoslavija, a v kritičnem trenutku je docela pravilno popustila, prepuščajoč končno odločitev plenumu konstituan-

te. — Na prvi pogled se dozdeva, da je ime najzadnja reč, zaradi katere bi se človek prepiral. A sociologija in psihologija mase dokazujeta, da leži večkrat v eni sami besedi velikanska sila, ki v obliki milijone ljudi. Eno samo ime obvlada celotno armado, da grede neustrašeno in vriskajoč proti sovražniku, eno samo ime je umirajočim na bojiščih najslajša tolažba. To so dejstva, ki jih ni mogoče utajiti in s katerimi mora računati vsak resen politik.

Ravno zaradi tega je vprašanje državnega imena pri nas tako akutno in kočljivo. Tudi kot unitaristi moramo priznati, da proces ujedinjenja še ni dovršen. Ideja narodnega jedinstva, ki je osnovana na zgodovinskih dejstvih in na prirodnih potrebah, nastali vsled borbe za narodni obstoj, je nalezela pri vseh treh plemenih na ovire, ki so naravna posledica dosedanjega zgodovinskega razvoja in ki temelje na predsodkih, ti so pa v sedanjem trenutku dejstva in se jih ne moremo izogniti. Proces unifikacije ovira najbolj naša nesrečna partizanska politika, ki izkorišča predsodke ter razpoloženje, ki vladajo med nezavednimi sloji prebivalstva, za svoje politične interese. Ta demagogija raznih strank, ki uravnava vajo ideologijo državnega jedinstva po kazalcih ljudskega razpoloženja in še bolj po svojih strankarskih potrebah, je povzročila, da so se nasprotja med nove države silno izbočila in da so začeli gotovi šovinisti gojiti velikosrbsko, velikohrvatsko in velikoslovensko propagando. To smo videli zlasti pri naših klerikalcih. Kakor hitro so spoznali, da v Beogradu ne bodo mogli gojiti ultrakatoliške politike, katere so bili vajeni iz Dunaja, so šli v opozicijo in danes piše klerikalno časopisje o Srbih po priliki tako, kakor je pisalo l. 1914. Naglašamo, da se je tudi pri Srbih zelo ojačila čokorilovščina in da zlasti radikali še niso izkristalizirali svojo narodno ideologijo, a pozabiti ne

Atentat na Draškovića delo komunistov.

LDU Beograd, 5. maja. Povodom srečnega izida poizkušene prednočnega atentata na ministra za notranje stvari Milorada Draškovića je imel minister tekom današnjega dne številne posete svojih prijateljev, ki so mu izrazili svoje čestitke. Istotako je tudi regent prestolonaslednik Aleksander izrazil ministru Draškoviću svoje veselje, da se je dogodek končal brez posledic za ministra. Minister je tudi iz notranjosti države prejel mnogo čestitk. Preiskava o atentatu še ni dovela do nobenega uspeha. Dosedaj se ve samo za potek dogodka samega. »Politika« piše z ozirom na

Kritičen moment spora z Nemčijo.

TIP London, 5. maja. Vrhovni svet je dovršil svoje posvetovanje glede sankcij proti Nemčiji ter sklenil pozvati nemško vlado, da tekom šestih dni po sprejemu obvestila izjavi, da brez pridržkov in brez pogojev izvede svoje obveze, kakor jih je določila repariacijska komisija, da sprejme njene garancije ter jih izvede, da dovrši nemudoma razorožitev armade mornarice in zračne flotilje, kolikor to še ni storila, da brez obotavljanja izvede kaznovanje vojnihi zločincev ter izvrši vse ono, kar je določeno v mirovni pogodbi, pa doslej še ni izvršila. V slučaju, da bi Nemčija na to ne pristala brez ugovora zasedajo zavezniki 12. t. m. ruhrsko ozemlje, ter se poslužijo še drugih vojaških sredstev. Okupacija bi

potem trajala tako dolgo, dokler bi se Nemčija ne vdala. — TIP Berlin, 6. maja. Danes so dospeli semkaj sklepi Vrhovnega sveta, ki so vzbudili splošno konsternacijo. V političnih krogih se dela z vso naglico na to, da se čimprej reši vladna kriza, ki položaj samo otežuje. Vodstvo nove vlade je bilo ponudeno že več osebam, ki so ga pa odklonile, ker nočejo prevzeti nase težke odgovornosti kritičnega momenta nemške države in nemškega naroda. Še največ upanja je, da prevzame mesto kancelarja in ministra zunanjih zadev Stresemann, ki doslej še ni definitivno odklonil sprejema. Situacija je od ure do ure težja, osobito se radi dogodkov v Gornji Sleziiji.

Poljska vstaja v Gornji Sleziiji.

DKU Vratislava, 5. ma'a. (Wolff). Korfanty se je včeraj zvečer proglasil za civilnega in vojaškega guvernerja Gornje Sleziije.

DKU, Varšava 5. maja (Wolff). Kakor poročajo, je izročil varšavski odbor za Gornjo Sleziijo antantnim misijam posebno spomenico, v kateri zahteva, da naj poljsko vojaštvo takoj zasede dele gornjeslezijskega ozemlja, ki imajo poljsko večino. Ostali deli naj še enkrat glasujejo o svoji pripadnosti. Deputacijo je sprejel samo francoski poslanik, dočim je italijanski in angleški poslanik nista hotela sprejeti.

DKU, Oppeln, 5. maja (Wolff). Nemški zastopnik v Oppelnu je včeraj povodom sprejema pri medzvezniški komisiji zahteval, da se mora takoj storiti vse potrebno, da bo zopet vzpostavljen mir in red in dana zaščita miroljubnemu prebivalstvu na glasovalnem ozemlju.

DKU Oppeln, 5. maja (Wolff). Poljska vstaja se je razširila dalje proti zapadu. Italijanska akcija v okrožju Rybnika ni dozdaj pokazala nobenega vspeha. Kakor javljajo, so dobili vstasi tekom včerajšnjega dne čez poljsko mejo znatno količino municije in sanitetnega materiala. V mnogih krajih industrijskega okraja so nastali ostri boji med zavezniškimi četami in vstasi. V okrožju Ratibor se vrše boji med italijanskimi četami in vstasi.

DKU London, 5. maja. Uradni krogi Velike Britanije sodijo, da je treba pripisati gornjeslezijski vstaji jako resen pomen. Vstaja kaže, da se hoče odločno in sistematično preprečiti odločitev vrhovnega sveta s tem, da si prizadeji na nasilen način prisvoje posest spornega ozemlja.

Zmaga demokratov v Novem mestu.

LDU Novomesto, 5. maja. Izid današnjih občinskih volitev: Oddanih 349 glasov. 1. lista (državni, železničarski in zasebni nameščenci in vpokojenci) 178 glasov, 12 mandatov, druga lista (meščansko-gospodarska stranka) 171 glasov, 12 mandatov. Po strankarsko političnem opredeljenju je od 12 izvoljenih odbornikov prve liste JDS 8, SLS 2 in NSS 2, od 12 izvoljenih odbornikov druge liste pa JDS 5, SKS 7. Od vseh 24 izvoljenih odbornikov pripade po strankarskem političnem opredeljenju JDS 13, SLS 2, SKS 7, NSS 2 odbornika.

Zamenjava bankovcev po 1, 2 in 10 kron.

LDU Beograd, 5. maja. Generalna inspekcija finančnega ministrstva je naročila pokrajinskim finančnim ravnateljstvom na ozemljih, kjer so še sedaj v prometu kronske novčanice po 1, 2 in 10 kron, naj se podaljša rok za izmenjavo za 15 dni. Zamenjava se bo vršila od 15. do 30. maja ter se bo zaključila z 31. majem. Po preteku tega roka bo ministrstvo proglasilo te novčanice za neveljavne.

Občinske volitve.

LDU Ljubljana, 6. maja. Včeraj je volilo 31 občin 496 odbornikov in sicer v okrajih Krško, Konjice, Ljutomer, Crnomelj, Novomesto, Radovljica in politični ekspozituri Mozirje (okraj Celje). Dobili so: JDS 16 odbornikov, SLS 257, SKS 132, NSS 9, JSKS 19, komunisti 11, neopredeljeni 4, skupno 448. (Neznani so še rezultati iz 2 občin, Cerklje in Slabinci, ki volita 48 odbornikov.)

Regulacija profesorskih plač.

LDV Beograd, 5. maja. Povodom ponovne predstavitve srednješolskih profesorjev glede zboljšanja njihovega gmojnega položaja je minister za prosveto izjavil, da se bodo pri rešitvi uradniškega vprašanja vpoštevale tudi zahteve profesorskega stanu.

Ribarstvo na Jadranu.

LDU Beograd, 5. maja. V Beogradu je došla delegacija ribarskega udruženja na Jad. morju. Delegacija je predvčerajšnjim pričela s svojim delom v direkciji carin za ureditev čim lažjega in hitrejšega uvoza potrebnih priprav in orodja za naše ribiče v Dalmaciji. Obenem bo skušala rešiti še druga vprašanja, ki so v zvezi z našim ribarstvom na Jadranu.

smemo, da so se z radikali vezali klerikalci i hrvatski federalisti.

Vse to je ustvarilo mučno atmosfero, čemur se sicer ne čudimo, saj živimo v času največje politične napetosti, v času ustavnih bojev. Ustavna zgodovina sodobne Italije nam pripoveduje o mnogo težjih bojih za jedinstvo Italije, bojih, ki so jih povzročali isti vzroki, kakor pri nas: vplivi preteklosti, interesi sedanjosti in zahteve bodočnosti. Zmagalo pa je tisto, kar bo zmagalo pri nas, ker smo zdrav narod: bodočnost, ki tirja stopljenje naših sil, unifikacijo jugoslov. plemen.

Gre tedaj za ime. Nedvomno bi kazalo, da damo že na zunaj izraz jedinstvenosti našega naroda, ker bi na ta način posvedočili pred seboj in pred svetom, da smo eno telo. To bi se pokazalo v državnem imenu »Jugoslavija«. A razpaljena borba med avtonomisti in federalisti na eni ter unitaristi na drugi strani napravljala iz državnega imena politično geslo in odtod postaja državno ime simbol upravne razdelitve, krona ustave. Mi lahko razumemo, da se je srbskemu ljudstvu, ki je položilo za naše osvobojenje najtežje žrtve, težko odreči svojemu imenu, slavnemu daleč po svetu in sicer še preje nego je dovršen proces unifikacije. Pojmi namreč, ki so človeku z izzvestno širino duševnega obzorja povsem jasni, so ljudstvu zelo nejasni in je naloga inteligence, da jih počasi, računajoč z psihologijo ljudskega mišljenja in čustvovanja, razjasni in fiksira.

Človek, kateremu je v resnici na srcu narodno jedinstvo in ustanovitev močne države, ne bo pripisal državnemu imenu primarnega značaja, temveč bo skušal najti srednjo pot, ki ne ostavi ne ideala in ne realnih tal. Če tedaj ne bo sprejeto ime »Jugoslavija«, ne bomo obupali nad idejo narodnega jedinstva in vrgli puško v koruzo. To bi bilo smešno in povrh vsega tega še zelo opasno. Vprašanje je za nas sekundarno; v prvi vrsti hočemo jedinstveno državo z upravno decentralizacijo, kakor jo predvideva ustavni načrt in potem potom razvoja kar najširjo nivelacijo plemenskih razlik in največji razvoj individualnih sil, usmerjenih k ustvaritvi jugoslov. kulture kot delu vsečloveške.

TONE VAHTAR:

Torej že tako daleč?

Pod naslovom »J. S. D. S. in njena taktika v mestnih občinah« se nadaljuje brezobzirna in gnjusna gonja proti J. D. S. v »Jugoslaviji« z dne 3. maja t. l. na tak način, da že presega meje treznega razuma. Ko je pisec tega članka izbruhnil že velik del osebne mrznje proti JDS, počenja gladiti prav ljubeznivo, socialno demokratično stranko, ki je bila po njegovem mnenju edina zastopnica našega delavstva in upa, da se pošteni sodrugi, tako v Ljubljani kakor tudi v Mariboru, Celju in Ptujju zavedajo, kako taktiko jim diktirajo sedanje razmere. Zato tudi upa, da jim bodo več načela ter volja in interesi, ter volja njihovih volilcev (nemčurjev), kakor pa strankino vodstvo, ki tira na dobro plačan ukaz »Jadranske banke« vso stranko v — polom.

Torej tako daleč smo že, da vodstvo NSS mirno trpi tako pisanje v imenu stranke? Ali vodstvo NSS res ne vidi, da se tu izigrava stranko v interesu

ene banke proti drugi? — Nadalje pravi pisec dotičnega članka: Sedaj se bje političen boj! Ni to navaden političen boj, boj za načela in programe, temveč je to boj »Jadranske banke« za nadvlado!

Torej tu ne gre več za načela in programe, ampak, kateri denarni zavod bode zmagal, in za dosego tega naj se žrtvujejo plemenita načela NSS, ki je še komaj v povelju, z bodočnostjo na strogo narodni podlagi. — Omenil sem že, da je NSS zašla v preizkušnjo in če bode iz nje izšla tako čista, kakor je bila pred njo, bode to vsakogar razveselilo, komur je le količkaj ležeče na tem, da se naš proletarijat organizira na narodni podlagi. To pa piše članek v »Jugoslaviji« proti JDS, oziroma proti »Jadranski banki« ni po volji in na naravnost netakten način brani našemu proletarcu, ki je do danes organiziran v brezpomembni internacijski podlagi. Ali se vodstvo NSS strinja s tem? Ne verjamem, v kolikor to vodstvo in njega člani osebno poznam. Ali je res vodstvo NSS popolnoma brez moči, da bi moglo zabraniti tako pisanje v imenu stranke? Naj bode kakor hoče, eno pa stoji, in sicer, da je netaktno, da se drugače ne izrazim, izrabljati NSS v take namene in to še po ljudeh, ki pravijo, da so duševni pristaši stranke.

Gospodje, storite konec temu bratomornemu novinarskemu klanju, dokler je še čas, ker sicer bo ta boj, če še nekoliko časa traja, uničil in diskreditiral stranko. — JDS kakor taka vendar ni storila nikakega zla NSS kakor taki, ali vsaj tolikega zla ne, da bi se zato morala NSS zatekati v okrilje strank, ki z njimi nima nič skupnega, najmanj pa, da bi delala reklamo za internacijsko stranko in s tem tudi za naše najhujše narodne sovražnike: Nemce in nemčurje. — Če je Tone Kristan, potem ko je vcepil internacijski strup v srca naših delavcev, te prepustil lastni usodi, je sveta in prokleta dolžnost NSS, da se za to delavstvo zavzame, ga pritegne k sebi in ga vodi do toli zaželenega cilja — blagostanja v lastni državi, v svoji hiši. — Temu našemu delavstvu naj bode NSS skrbna mati, ki naj ga vzgaja v ljubezni do svojega brata, a nikakor v sovražstvu do njega. Ta brat se pa nahaja edino pod narodnim krovom JDS — v naši državi. To bi gotovi gospodje že morali vedeti in se po tem tudi ravnati, če jim je res kaj ležeče na tem, da hodimo v lastni državi tudi sami gospodarji. Star pregovor pravi: Brat bode brata vlekel do jame, ali v jamo ga ne bode vrgel. Iz tega se da sklepati, da se bomo veliko lažje z malo dobre volje sporazumeli medseboj v bratški ljubezni, kakor pa s tujcem, ki bi nas porinil tudi v jamo in povrhu še zakopal, da nikdar več ne prilezemo na površje.

Torej: Še je čas, da se NSS otrese skušnjaje, v katere krempljih se zadnji

čas nahaja in poda svoji posestrimi, kakor starejši, roko v spravo in preneha z bankratsko politiko, ki jo grozi oropati časti, katero si je do sedaj pridobila, a potem naj se z vso vneto oklene dela za blagor in dobrobit našega proletarca, ki na to že komaj čaka. Bankovno politiko naj pa vodijo oni, ki so se temu poklicu posvetili.

Notranja in zunanja politika.

* **Atentat na ministra Draškoviča.** Dne 4. t. m. ob 13.30 po noči se je notranji minister Draškovič vračal z neke zabave. Ko je hotel vstopiti na avto, skoči proti njemu mlad človek in nameri revolver. Draškovič je pravočasno opazil napadalca in ga udaril z dežnikom po roki, v kateri je imel revolver. V tem trenutku se je avtomobil odpeljal in napadalec izginil v nočni temi.

* **Aretirani Albanci.** Iz Janine se poroča, da je bilo sedem uglednih Albancev aretiranih radi vohunstva. Pri njih so se našli spisi, ki dokazujejo njihovo krivdo.

* **Trgovinska pogajanja z Italijo** se bodo nadaljevala, ker je rimska vlada izjavila, da vztraja na rapalski pogodbi in je tudi že priznala Zanelli-jevo reško vlado. Predsednik delegacije S. Lucio se vrne do 15. t. m. v Beograd.

* **Ceško-romunskakonvencija.** Presbiter poroča iz Prage: Politično-vojaška pogajanja med Romunijo in Češkoslovaško stoji na podlagi ohranitve integritete mirovnih pogodb.

* **Ceško-avstrijska trgovska pogajanja.** Presbiter poroča iz Prage: Trgovinska pogajanja med Češkoslovaško in Nemško Avstrijo napredujejo povoljno. Avstrijski trgovski minister odpotuje danes v Prago, kjer se bo podpisala pogodba.

* **Ruski sovjetski kabinet.** Svet ljudskih komisarjev se je po poročilu moskovskih »Izvestij« sestavil sledeče: Ljening — predsednik, Trockij — vojska, Džaržinski — notranje zadeve, Staljin — nacionalna vprašanja, Čičerin — zunanje zadeve, Lunačarski — prosveta, Čjurupa — prehrana, Rikov — narod. gospodarstvo, Prestinski — finance, Semanko — narodno zdravje, Ozinski — kmetstvo, gospodarstvo, Emsanov — promet, Kurski — pravosodstvo, Smidt — delo, Ljubovič — pošta in brzojav, Ležvan — zunanja trgovina. Po imenih soditi bo med temi precej »krivonosih« in le par pravih Rusov.

* **Demisija nemške vlade.** Iz Berlina poročajo 4. t. m., da je državni kabinet sklenil podati demisijo. Odstop komentirajo s tem, da je kabinet upal na uspeh svoje note ameriški vladi in

da sedaj izvaja konsekvence, ker se mu ni posrečilo pridobiti Amerike za nemške predloge.

* **Korianty — vodja ustašev v Gornji Sleziji.** Kakor smo poročali v četrtkovni številki, je izbruhnila na bivšem plebiscitnem ozemlju Gornje Slezije od Poljakov pripravljena vstaja. O položaju je podal minister zunanjih zadev dr. Simons nastopne podatke: Položaj se je poostiril in je izredno resen. Uporniki imajo v svoji oblasti vse industrijsko ozemlje, kakor tudi okraje Pština, Rybnik in vzhodni del okrožja Ratibor. Nemški ravnatelji podjetij so bili izgnani. Med francoskimi četami in poljskimi vstasi je prišlo do bojov. Dva francoska častnika sta padla. V Rybniku so se spopadli vstasi in italijanske čete. 12 Italijanov je bilo ubitih, med njimi 2 častnika. — Vodja vstajev je znani poljski nacionalni boritelj Korianty. Korianty je bil za časa plebiscita poljski plebiscitni komisar. Med poljskim prebivalstvom uživa velik ugled. Nemci pa se ga boje radi njegove odločnosti in smelosti. Bilo je pričakovati, da bo Korianty povzročil izza neuspelega glasovanja nasilni puč. Vstase je izborno organiziral in oborožil. Stevilo upornikov cenijo na kakih 6000 mož. Korianty je imenoval za vojaškega poveljnika svojega prijatelja Dolivo. Kake posledice bo imel ta puč v političnem oziru, ni mogoče reči. V Parizu so baje sklenili, da prisodijo Gornjo Slezijo Nemčiji, ako ta sprejme reparacijske pogoje. Ta sklep je veleznačilen za duh zaveznikov. Ozemlja z milijonskim prebivalstvom so jim samo predmet za barantanje. Izgleda, da bi se tudi Francija pridružila tej rešitvi, dasiravno je poprej podpirala Poljake. Zopet nov dokaz, da ima do Slovanov toliko simpatij, kolikor ima od njih koristi.

Zanimivosti.

Leteče kolo. Oni, ki se sprehajajo po Bois de Boulogne v Parizu so bili nedavno presenečeni, ko so opazili drveti po cesti nekega povsem novega metulja. »Metulj« je bil naravnost ogromne velikosti in mesto nog je imel spodaj dve kolesi. Ko so čudno »žival« ogledali malo bližje, so na svoje začudenje opazili, da je to povsem navaden »bicikelj«, h kateremu so pritrjena krila aeroplana. Bilo je torej kolo, namenjeno za zračno vožnjo. Gledalci so gledali in strmeli, ko je kolesar vozil nekaj časa po tleh potem se pa dvignil v zrak. Postal je jasno, da bo nova iznajdba postala popularna vsem, ki niso tako srečni, da bi si mogli nabaviti veliki aeroplan, ki stane nekoliko tisoč dolarjev. Francozi imenujejo to letalno kolo »Aviette« — ampak še hujše ime bi mu dal »biciklist«, ki ni izvežban v tej vožnji, če bi se namreč drznil napraviti majhen »polet«. Kolo je »eno-krilnik«, ali enokrovnik, če hočete. Kri lo je malo vdeto in na vsaki strani nekoliko upognjeno navzdol. Ima dva

propelerja ali zračna vijaka, katere žene seveda »biciklist« z nogami. Nameščene so še druge priprave, katerih namen je kontrolirati malo letalo, ko se nahaja v zraku. Do sedaj je mogoče leteti po zraku samo kratke daljave, kajti treba je precejšnjega napora za tako vožnjo. Vsekakor, začetek je storjen in morda se bo še dalo doseči lepe uspehe s to igračo. Za enkrat pa še ni verjetno, da bi se dalo z letečim kolesom preleteti ocean!

Dnevna kronika.

— **Narodnosocijalistična izjava.** da se NSS ne bo vezala v občinskih odborih ne z JDS in ne z LSS »Stražo« silno boli, ker so mariborski klerikalci, odkar so socijalni demokrati in komunisti odbili njihove kompromisne predloge trdno upali na pomoč narodnih socijalistov. »Straža« se tolaži sedaj s tem da NSS tudi s demokrati ne bo šla, pripominja pa s strahom: »samo če se bo tega sklepa tudi držala?«

— **»Pred SLS dvigajočimi dejstvi.«** (Straža od 2. maja 1921) Zmaga, ki so jo izvojevali klerikalci pri zadnjih občinskih volitvah v Sloveniji je take narave, da se je počela v grozni obliki dvigati kakor dejstvo propada faroške politike pred očmi ljudi, ki so z očenam gonili volilce k volilnim skrinjicam. To »dvigajoče se dejstvo« je dokazalo, da so ljudje že siti rimske politike in da so prišli do prepričanja, da more biti človek tudi zelo dober kristjan, oziroma še boljši, če ne dere čez »drn in strn« za ljudmi, ki bi hoteli vladati v imenu Rima in njega grde laške politike. — Ta »zmaga«, ki se »dviga«, kakor vničujoče »dejstvo« pred SLS je za nas tako razveseljive narave, kakor je za klerikalce upravičeno nerazveseljiva, ker vidijo, da gre faroško vladanje s brzimi koraki proti svojem koncu. Se eno tako »dvigajoče dejstvo« in SLS bo za večne čase izginila, a žnjo upanje da bi cerkev še kdaj služila za kaj gege, kakor je bila sezidana.

— **Kaj je balkanizem?** O predmetu se toliko po nepotrebnem zazpravlja, ko vendar človek dobi natu vprašanje takoj odgovor, če vzame mariborske »Stražo« v roko. V najbolj zakotni balkanski vasi ne bode našel toliko surovosti, kakor mu je nudi »Straža«.

— **Višji šolski svet.** Danes v petek se vrši prva seja novega Višjega šolskega sveta, ki je izvoljen na podlagi novega demokratičnega pravilnika. Na dnevnem redu sta poleg definitivno imenovanih profesorjev in učiteljev predloga o razširjenju državne nižje realne gimnazije v Kočevju v višjo realno gimnazijo ter ustanovitev tretje deške in tretje dekliske meščanske šole v Ljubljani.

— **Stanovanjska komisija naznanja,** da to soboto vsled odsotnosti predsednika odpade uradni dan.

— **Zamenjava stanovanj.** Prva in glavna naloga stanovanjskega urada je ta, da dobijo stanovanje tisti reveži, ki ga sploh nimajo. Nato pridejo tisti, ki imajo taka stanovanja, ki absolutno ne odgovarjajo številu družinskih članov ali pa zdravstvenim predpisom. Mnogo časa pa jemljejo uradu take stranke, ki imajo sicer za silo stanovanje, a ga hočejo zamenjati z večjim, udobnejšim, na lepšem kraju. Tako stranke prosimo

simpatičnih problemov v današnjem znanstvu.

Spregovorili smo o naših revijah ne glede na struje, ki jih zastopajo. Vsak resen pokret mora biti za njegove nasprotnike predmet spoznavanja in strahu. S preziranjem in ignoranco so dajše morebitnim slabim namenom kajkega gibanja samo podpora. Sploh je nivo naših revij brez razlike struj dostojen in prikupljiv. Kar se ustvari na enem polju pozitivno dobrega, bo rodilo prej ali slej sadove tudi na drugem polju. Tako na zunanji popolnoma nasprotni struje v danih trenutkih grade skupno hram kulturne bodočnosti sti naroda. Resna kulturna stremjenja v političnem življenju bi mogla še toliko v političnem življenju bi mogla še toliko neje spopiti razne struje tam, kjer se takointako srečujejo njihovi končni resmotri. Optimist, kakor uvodoma rečeno, je težko biti, a to bi ne smelo nikogar motiti, da ne pokaže dobre volje in resnega namena tam, kjer računa s precejšnjo varietnostjo vsaj na dolga uspehi.

Med revijami.

(Konec.)

Dadaisti so tedaj našli zagovornike v kvalificiranih krogih in s tem je tudi ta pokret postal nov svež pojav, ki ga ne more odpraviti gesta psihijatra niti persiflaže častitljivih literarnih prvakov. Vsak v istini nov pojav je tudi revolucionaren in kot tak mora računati z velikimi lastnimi zmotami in z še večjimi zmotami svojih nasprotnikov. Samo se spomnimo, kako je bil pozdravljen naturalizem, pa dekadentna poezija; kaj vse so očitali Baudelaireju, Verlaineju in drugim.

Izmed ostalih prispevkov v tej številki »Dom in Sveta« omenjam studije o Prešernovem erotičnem idealu — Primčevi Juliji. Privikrat vidimo tudi sliko te slovenske Beatrice. Pesništvo zastopajo Remeč, Jarc, Podbevšek, Pogacnik, Škerlj, Lovrenčič, pripovedništvo Pregelj, Čebokli.

Od znanstvenih revij omenjam za danes »Njivo« in »Naše Zapiske«.

»Njiva« je nedvomno resen pojav, ki zasluži v dobi, ko se je celo med in-

telektualci razpasla brezbržnost za znanstveno pretresanje dnevnih vprašanj, posebno priznanje. Dosedanje številke »Njive« kažejo, da skuša urednik (dr. V. Knaflič) nadomestiti najresnejše slovensko znanstveno revijo »Vedo«. Sicer se dozdeva, da daje »Njiva« prednost političnim razpravam, a temu se je težko izogniti zlasti v naših razmerah, ko se nahajamo sredi najhujših političnih in ustavnih bojov in je res potrebno, da se začnejo enkrat bistriti pojmi od zgoraj navzdol. Sotrudniki »Njive« so med drugimi: Karel Ozvald, Franc Veber, Fran Ilesič, Gojmir Krek, Bogumil Vošnjak, Stanko Lapajne, VI. Corović itd. Osebito opozarjam na dr. Veberjevo razpravo »Znanost in vera«, dr. Ozvaldovo študijo »Izobraževanje naroda« (o ljudski visoki šoli na Danskem), dr. Ilesičev prikaz o prezidentu poljske republike Pilsudskem. Izmed političnih razprav bode omenjena Corovićeva študija o polit. strankah v Srbiji (v zadnji številki). Sagadinov članek »Lex fundamentalis«, Lapajnetov »Ustava in jezik«, Vsaka številka ima tudi obsežen Pregled, kjer so zastopana razna vprašanja sodobnega

življenja: narodno gospodarska, zunanje-politična, socialna in kulturna. Na platnicah je vedno dnevnik (najvažnejši svetovni dogodki).

Revija, ki bi ostala strogo na znanstvenem torišču in bi ne zavzela v današnjem političnem in kulturnem boju nobene smeri, bi v naših skromnih razmerah ne imela obstoja. Taka revija bi lahko izhajala v srbohrvatskem jeziku in se bo tam prav gotovo tudi razvila (solidna osnova za to je dana v današnji »Novi Evropi« in »Jugoslav. Njivi«). Našim znanstvenim delavcem, ki hočejo popularizirati svoje ideje, ne bo preostalo drugega kakor ubrati ono pot, ki so jo večji del že ubrali s svojimi strokovnimi listi.

»Naši Zapiski« so preko »Demokracije« zopet oživel. Ureajo jih dr. Dragotin Lončar, Fran Erjavec in Albin Prepeluh. Razen urednikov sodelujejo med drugimi pravnik dr. Dolenc in dr. Goršič in filozof dr. Fr. Veber. Slednjega razprava »Materijalizem« nas seznaja s tem velikim svetovnim gibanjem in z njegovo filozofično kritiko. Razprava je zelo zanimiva, zakaj boj proti materijalizmu je eden najbolj

v interesu stvari, da svoje tozadevne želje za nekaj tednov odložijo, da dobi urad potreben čas, da vsaj za največjo silo zadosti potrebam prvih dveh kategorij.

— Besede našega voditelja. „Straža“ prinaša v 49. številki pod gorenjim naslovom poročilo o klerikalnem „sijajnem“ shodu v Splavarski ulici, katerega se je vdeležilo 500 ljudi (toliko jih niti v dvorano ne gre in jih je v resnici bilo skoraj eno ničlo manj) ter piše med drugim: „Dr. Korošec je z njemu lastno ljubeznivostjo „obdeloval“ nasprotne stranke ter rekel: Kar imajo naše nasprotne stranke hvalevrednega na sebi, spretnosti, saj se tudi v taborih to posnemajmo, saj se tudi v taborih nesprotnikov nahajajo poštenjaki.“ — Smo radovedni, kako bo izpolnjevala te besede svojega voditelja „Straža“, kateri je dal dr. Korošec z njimi hudo po zobeh. Doslej je smatrala namreč v kakogar, ki ni klerikalec, za lopova.

— Hans Paternusch. (Dopis iz Mute.) Ta mož dasiravno je sin slovenske matere, se je sramoval pri vojaki govorniki slovenski jezik in je zahteval vedno tolmača če je moral kot velik gospod, narednik govoriti z navadnim vojakom-prostakom. Ko se je pa šlo na Muti za izgon Nemcev, je bil ta človek tako predrzen, da je dal izjavo, da se čuti zavednega Slovenca. Socijalnim demokratom že onaprej čestitamo za njihovega novo izvoljenega župana Paternuscha, ker je ta možakar zares nad vse značajne „sorte“. Včeraj nemškonacionalce, danes Slovenec, jutri socijaldemokrat. Paternuschu svetujemo, da naj pobere svoja šila in kopita in tudi tisto puško, katero je nosil meseca maja leta 1919 kot obrambo proti Slovincem in naj zgine čez Radl tja v blaženo deželo, kamor ga vleče srce.

— Naredba o 10-urnem delavniku v malih obrtnih podjetjih je stopila v veljavo.

— Na inšpekcijsko potovanje po Sloveniji sta se podala komandant celokupne žandarmerije general Dimi-trijević in načelnik ministrstva notranjih zadev Lasič.

— Pravosodni državnoslovni izpiti. Predsedništvo izpraševalne komisije za pravosodne in državoslovne državne izpite v Ljubljani objavlja: kandidati, ki bodo delali pravosodna in državoslovne izpite v poletnem tečaju v Ljubljani, morajo vložiti prijavo pri predsedništvu izpraševalne komisije za pravosodne in državoslovne izpite do konca meseca 21. V mesecih juliju, avgustu in septembru 1921 pred komisijo ne bo terminov za polaganje državnih izpitov.

— Meščanskošolski strokovni izpit iz drage skupine so napravili v Mariboru g. Milan Vanda, učitelj na deški meščanski šoli v Mariboru, Zofija Debelak, učiteljica v Smarju pri Jelšah, Edna Fajdiga, učiteljica v Trzinu ter Edna Miklavec, učiteljica v Celju.

— Občni zbor trgovskega gremija se vrši danes v soboto dne 7. maja ob 19. uri v restavraciji „Maribor“. Vsi člani gremija se toraj opozarjajo, da se tega občnega zbora zanesljivo udeležijo, posebno ker se bode razven točk vsporeda razpravljalo o sledečem: 1. Visoke poštnice in telefonske pristojbine. 2. Delovni čas. 3. Zahteva pod odpravi trošarice na gotove življenske potreščine. 4. Zahteva po carinskem olajšanju.

— Izplačevanje 20 odst. bonov. Tekom meseca maja se bo vršilo izplačevanje bonov za avstro-ogrske bankovce in sicer samo za zneske do 1000 kron. Izplačevali bodo tisti zavodi, kjer je bil odbitek izvršen. Za odbitek preko 1000 kron dobe imejtelji bonov državne zadolžnice.

— V Studencih se komunisti in inšonacionalci sramujejo svojega imena in so sestavili listo za obč. volitve pod firmo „delavska in kmečka skupina“. Stara firma je preveč diskreditirana, da bi z njo imeli vseh; zato so si dali novo, da bi z njo delavstvo preslepili. Na listo so pa postavili komunistično večino obnesli pri raznih štrajkih in posebno pa pri pobiraju podpisov za Nem. Avstrijo. Tem ljudem ne gre za delo v občini, ampak samo za to, da bi potom občine širili svoje ideje, ki niso niti delavstvu,

še manj pa državi in našemu narodu prijazne. Ako bi bilo Nachtigallu za delo v občini, bi se ga bil udeleževal; a niti enkrat prišel k sejam. Kdor je za stvarno in mirno delo v občini, ta bode vrget v Studencih svojo kroglico v drugo skrinjico, kjer so zastopane slovenske stranke. Komunistem je povsod v razsulu; v Studencih pa se še dobijo večji kmetje, kakor n. pr. Löschnigg, ki kandidira s komunisti. Lep patron — kaj ne da?

— Preganjanje naših ljudi v Italiji. Za pojmovanje, kakemu nasilju s strani Italijanov so izpostavljeni naši nesrečni bratje, naj navedemo zopet en primer. V Vrhpolju na Vipavskem so popivali na Cvetno nedeljo italijanski vojaki, eden je izgubil svršnik in obdolžil je gostilničarjevega sina Stankota T., da mu ga je vkradel. Vsled tega so pričeli vojaki razgrajati ter ga napadli z bajoneti, tako, da se mu je komaj posrečilo, reši se skozi stranska vrata. Svršnik so potem dobili na hodniku ter odšli, kmalu pa so se vrnili s celo stotnijo, s strojnimi in s topom ter obkolili gostilno, razbili šipe in razne druge predmete ter razgrajali in razbijali tudi po ostalih hišah, kjer so pretepli in aretirali, kogar so dobili zunaj. Ker gostilničarjevega sina, katerega so v prvi vrsti iskali, niso našli, so ga zasledovali drugi dan ter ga aretirali in odgnali v Trst, dolžeč ga, da je napadel vojake ter streljal. Iz Trsta so ga prepeljali v Gorico, odkoder so ga izpustili komaj zadnjo soboto, dočim so med tem časom očetu zaprli gostilno brez motivacije.

— Iz dežele umirajočih. Razmere v Primorju postajajo od dne do dne neznosnejše in ljudstvo je vedno bolj prisiljeno izseliti se. Tako je prodalo tedni zopet mnogo posestnikov svoja imetja ter se preselilo v Jugoslavijo, kjer si sedaj iščejo nov dom.

— Zamenjava avstro-ogrskih bankovcev se prične tekom maja. Zamenjavo izvrše davčni uradi.

— Dijaške zablude. Tista dva dijaška ptujske gimnazije, ki sta po Dravi hotela pobegniti na Kitajsko, nista utonila v njenih valovih, temveč sta 10 km pod Ptujem ostavila čoln ter potovala, proseč hrane in prenočišča, največ peš preko Hrvaške in Slavonije v Beograd. Milosrdni ljudje so ju oskrbovali z denarjem; v Vinkovcih sta celo prenočila v orožniški postaji. V Beogradu sta se priključila vojaškemu transportu v Macedonijo ter sta prispela v Gjevgjeli. Tam jih je obmejna straža zavrnila in v spremstvu „šubista“ sta se vrnila v Slovenijo. Prinesla sta s seboj mnogo žive zalege. Zdaj pišeta svoje spomine na potovanje, ki je bilo tako nenadoma prekinjeno, le 40 km pred morjem.

— Fregolino. Včeraj, v četrtek zvečer se je vršila v polni Götzovi dvorani prva predstava izbornega ruskega transformista Fregolina, ki je pokazala, da je res umetnik v svoji stroki, zato pa se je mnogoštevilno občinstvo tudi res zabavalo, imelo pa obenem tudi priliko videti neprekosljivo pogodne svetovno-znane komponiste. Obe predstavi „Stavka artistov“ in „Dama iz Apola“, je podal z neverjetno spretnostjo. Njegovo izpreminjanje je gotovo rekord. Splošno je vgajal tudi njegov ruski ženski ples v narodni noši, kakor tudi koncert. V tercetu „Do-re-mi-fa-sol“ pa je pokazal tudi dober in lep glas. Fregolino vprizori danes v petek zvečer drugo predstavo s spremenjenim sporedom, na kar opozarjamo osobito ono občinstvo, ki prve ni posetilo.

— Volitve v Ljutomeru. Klerikalni stranki prede huda. Eden njenih odborniških kandidatov je preklcal svoj podpis, ker so ga bili nalagali, da hočejo sestaviti neko „delavsko listo“, ki jo pa na sedanjih listih nadomestuje „tudi-delavec“ Aubin. Drugi bo kaznovan, ker sploh ni volilec, pa je podpisal kandidatsko listo. Da rešijo, kar se da, prirejajo shode, na katerih razlaga g. Sinigoy svoje sbcijalne načrte ter razni gospodje črne in druge „barbe“ plačujejo pijačo. Merodajno oblast opozarjamo na to nepostavno početje. Milijonar Sinigoy se na teh shodih joče zaradi delavcev, ki ne morejo s svojim zaslužkom živeti, sam pa je svojim usnjajem odtrgal v zadnjih tednih po 70 K. Vse početje klerikalcev pa ne bo nič pomagalo; velika napredna večina je

zasigurana. Opozarjali bi samo nekatere uradne gospode na to, naj ne igrajo s klerikalci pod eno odejo in naj ne agitirajo s polami celo po uradih za njihove „shode“.

— Ljutomer. Gornjeradgonski list se pritožuje, da tukajšnja napredna društva ne dajo tiskati svojih lepakov v klerikalni tiskarni v Gornji Radgoni. Ljutomerčani nismo pozabili, da je ta tiskarna v začetku, ko je še upala, da bo imela velik obrat, odklonila neko naročila Ljutomerskega „Sokola“. Tiskarni bi kot slovenskemu podjetju gotovo dajali prednost, a s svojim zagrizenim strankarskim nastopom so nas odbili za vedno.

— Muta. Dne 3. maja so se vršile na Muti občinske volitve. Skupna slovenska lista je dobila 6 odbornikov in socijaldemokratska pa 10 odbornikov. Če se vpošteva, da je na Muti tovarna, katere vodi inozemci in zagrizeni nemški nacionalci in da je moral vsak delavec na volišče za socijaldemokratsko škrinjco, se pač ni za čuditi, da so dobili Slovenci samo 6 odbornikov. Izmed Slovencev so izvoljeni: Franc Zagajšek, posestnik; Ivan Vomer, nadučitelj; Miloš Oset, trgovec; Ivan Seidenader, gostilničar; Alojz Znajden, tovarniški, mizar in Andrej Kolč, gostilničar. Nosilec socijaldemokratske liste je bil tovarniški uradnik Ivan Paternuš. Ta človek pa misli, da živi kje v Nemški Avstriji vsaj ima še vedno nemški napis na vratih svojega stanovanja.

— Kapela pri Radincih. Podružnica Jugoslov. Matice priredi v nedeljo, dne 8. t. m. po večernicah tombolo s srečolovom.

— Velik požar v Zagrebu. V torek se je na kolodvoru južne železnice v Zagrebu vnel vagon s petrolejem, last tvrdke „Vakuum Oel Komp.“ Požar je nutil strašno sliko. Gasilci niso mogli blizu. Gorelo je od enajstih do dveh popoldne. Petrolej je došel iz Poljske. Skoda iznaša 546.000 K. Vagon je brzkone zažgala iskra, ki je padla z lokomotive.

— Arnavtsko grozodejstvo. Ko so bilo v Korici na pravoslavni veliki petek cerkvene slavnosti, so oboroženi Arnavti napadli grško prebivalstvo. Ubilih je bilo 11 Grkov, mnogo pa ranjenih.

— Japonci in 1. maj. Proslave 1. maja v Tokiju se je udeležilo 25.000 delavcev. Prišlo je do spopada s policijo, pri čemur je bilo mnogo demonstrantov ranjenih. Več delavskih voditeljev so zaprli.

— Nesreča na lovu. Učitelj iz Sv. Jurija ob Ščavnici je na lovu na vidre po nesreči ustrelil svojega solovca Matjašiča, ki je ostal na mestu mrtev.

— Smola Amerikanca. Matija Skrilec iz Brezovec v Prekmurju se je po 15 letih vrnil iz Amerike v domovino. Pretečeni teden je popival in veseljačil po Murski Soboti in šele po iztreenju opazil, da mu je nek neznan umovč potegnil iz žepa robe, v katerem je imel po stari prekmurski navadi zvezan denar. Ukradeno mu je bilo 670 dolarjev v našem denarju okrog 90.000 kron. Onemu, ki zasledi tatu, ponuja 10.000 kron.

Kultura in umetnost.

x Orkester Glasbene Matice. Danes, v petek, točno ob pol 20. uri zvečer vaja za kvintet na lok. Pridite vsi! Dirigent.

x Zrnje. Izšla je 22. štef: s sledečo vsebino: Sphinx. (Angleško zložil Oskar Wilde, preložil Al. Benkovič.) — H. Druzovič: Nacionalna glasba. (Dalje.) — Antun Ivanović-Mecger: Lav Nikolajevič Tolstoj. (Život i rad u vremenu pjesničkog djelovanja.) (Dalje.) — Radivoj Rehar: Prisiljen zakon. (Nekaj misli ob Finžgarjevi drami „Razvalina življenja.“) — Beležke. — Repertoire.

Sokolstvo.

Prednjaški zbor Sokola v Mariboru ima v nedeljo, 8. t. m. ob pol 11. uri popoldne v Narodnem domu svojo redno mesečno sejo, h kateri se vsi člani vabijo.

• Telovadni nastop o priliki družabnega večera Sokola v Mariboru danes zvečer v Narodnem domu obsega sledeče točke: 1. Proste vaje članov ki so se izvajale na vsesokolskem zletu v Zagrebu in so določene za letošnji župni zlet v Središču. 2. Vaje članic s kiti z

V. vsesokolskega zleta v Pragi 1. 1907, 3. Vaje na bradlji I. vrste članov. 4. Proste vaje članic za letošnji pokrajinski zlet v Osijeku. 5. Vaje na dveh konjih I. vrste članic. 6. Proste vaje članov za Osijek. Skupne vaje se izvajajo s spremljevanjem vojaške godbe iz Maribora. Začetek nastopa točno ob 20. (8.) uri. Nastop se vrši v dvorani sami in bo za gledalce le manjše število sedežev na razpolaganje, zato gadelj se posetnikom priporoča, da si že v predprodaji v trgovini Baloh in Rosina preskrbe vstopnice. Ker je namen priredbe v drugi vrsti tudi pripomoči Sokolu k gmoim sredstvom, ki jih za svoje intenzivno delovanje nujno potrebuje, pričakuje odbor od svojega članstva in prijateljev sokolske misli najštevilnejše udeležbo. Priporočali bi tudi okoliškim društvom, da posetijo to priredbo mariborskega Sokola. Zdravo!

II. pokrajinski zlet Jugoslovenskega Sokolskega Saveza v Osijeku 27. 28. in 29. junija 1921. Priprave za zlet v Osijeku so v polnem teku. Iz vseh krajev države prihajajo na zletno pisarno v Osijeku številne prijave Sokolstva. Zlet je obvezen za župe: Zagreb, Beograd, Maribor, Novi Sad, Banjaluka, Tuzla in Bjelovar, druge župe pa sodelujejo po možnosti. Železniški odsek v Osijeku organizira za te zletne dneve posebne vlake iz cele okolice Osijeka, da na ta način omogoči udeležbo vsem okoličanom, ki se bodo vsak večer lahko vrnili na svoje domove. — Posebni vozovi bodo vozili na progal Subotica—Osijek, Vinkovci—Osijek, Djakovo—Osijek, Slatina—Osijek, Dolnji Miholjac—Osijek. Razen tega bodo vozili posebni vlaki iz Ljubljane, Maribora, Zagreba in Beograda v Osijek. — Vozna cena je polovična. O priliki zleta se vrši v Osijeku tudi gospodarska razstava in sicer obrtna, domača industrija in umetniška razstava. Gospodarska razstava bo zanimiva vsled tega, ker nam bo nudila jasno sliko o tamošnjih gospodarskih razmerah. Po zletu se vrše zleti v okolico Osijeka, predvsem v Djakovo in pa nekatere druge zanimivejše kraje. Zlet v Osijeku je velikega pomena, zlasti v narodnostnem oziru, ker je na meji proti Madžarski in je bil za časa madžarske vlad središče madžarskih trgovcev in železničarjev. Spored zleta je sledeči: 27. 6. „Oražnov dan“ ob 11. uri dop. se vrši žalna manifestacija Sokolstva v proslavo spomina umrlega staroste. 2.) Popoldne medzletne tekme članov v nižjem oddelku, proste in posebne tekme članov; tekma v prostih vajah in članic; popoldne: skušnja za prvo javno telovadbo. 28. 6. dop. izprevod (povorka) Sokolstva; popoldne prva javna telovadba. 29. 6. dop. skušnja za drugo javno telovadbo, pop. druga javna telovadba. Pozivljamo vse Sokolstvo, da se udeležijo zleta v Osijeku v kar največjem številu. Vsled tega je nujno potrebno, da izvrše društva že sedaj vse predpriprave ter zlasti skrb za zletne fonde, da se omogoči udeležba vsemu članstvu. Zlet v Osijeku je že priprava za vsesokolski zlet v Ljubljani, vsled tega na delo.

o Marenberški Sokol je imel v sredo zvečer dobro obiskani izredni občni zbor, da spopolni izpraznjena odborniška mesta in določi smernice za bližnje poletno delovanje, v katero pade tudi sokolski okrožni zlet v Marenbergu. Po poročilu brata staroste in ostalih odbornikov se je razvila živahna debata, ki je pokazala, da imajo naši Sokoli ob tej važni obmejni točki odločno in resno začrtano pot za delo v smislu sokolskih idej in okrepljenje jugoslovanske ideje med tamošnjim ljudstvom. Po soglasni izvolitvi novih odbornikov je govoril imenom Mariborske Sokolske župe brat dr. Reisman, ki je razvil program in cilje Sokolstva ter zlasti opozarjal na težke naloge, ki jih ima izvršiti jugoslovanski Sokol v današnjih dneh, posebno pa v obmejnih krajih. Govoru je sledilo navdušeno odobravanje in še je lepi večer, ki ga je posetil tudi starosta Sokola iz Vuzenice, brat dr. Pregelj zaključil s pevanjem narodnih pesmi. Soproga staroste notarja Goloba pa je še nabrala za revno bolno ženo — Sokola znaten znesek 650 K, kar je naravnost sijajno spričevalo globokega socijalnega čuta in bratske vzajemnosti med marenberškimi Sokoli, ki so večinoma sami mladi ljudje, ki živijo od svojega nevelikega zaslužka. Sokoli pridno telovadijo in je toraj upati na lep uspeh okrožnega zleta, za katerega se že prav marljivo pripravljajo. Prejšnji teden pa so imeli dobro obiskano predavanje brata Schaupa o anatomiji.

Ljudska knjižnica

Narodni dom, I. nadstr.

posluje ob nedeljah od 1/2 10.—1/2 11. ure
in ob četrkih od 1/2 19.—1/2 20. ure

Gospodarstvo.

g Razpis dobave tapetniškega materiala. Ravnateljstvo državne železnice v Sarajevu razpisuje dobavo raznega tapetniškega materiala t. j. blaga (štofa) vrvi, prem (franže) in tepihov za salonske vozove. Kolekovanim ponudbam je priložiti vzorce ponujenih vrst materiala. Navešiti je poedine cene. Zapečateni ponudbe z napisom „Ponudba za tapetarski material broj 11.961“ je poslati ofertalni komisiji ravnateljstva državnih železnice v Sarajevu do 25. maja 1921, 12. ure. Interesenti morejo prositi za detajliran spisak materiala in vpogledati normalne vzorce vsak delavnik od 10. do 12. ure pri upravi materiala, soba št. 95/II gori navedenega ravnateljstva.

g Mariborsko sejmsko poročilo. — Svinjski sejem 29. aprila. Prignanih je bilo na sejem 72 prašičev. Cene so bile: Plemenske svinje za kg žive teže od K 26—30. Polpitane K 28—30. Mladi prašički 6 do 8 tednov stari, komad kron 240—400. Jesenski prašički komad kron 600—1000. Kupčija je bila živahna.

g Izvoz koruze dovoljen. Ministrstvo je dovolilo izvoz koruze v poljubni množini in kontingentni izvoz ovsu.

g Padanje cen tekstilnih izdelkov. Tudi iz Dunaja se poroča, da se opaža že dalje časa stagnacija v trgovini s tekstilnimi izdelki, vsled česar v trgovini na debelo cene občutno padajo.

g Ustanovitev četrte tovarne za serum v naši državi. V Subotici se je ustanovila akcijska družba z 2 milj. K. temeljno glavnico, kateri stoji na čelu gosp. Djundjerski, ki je ustanovil tri stipendije po 30.000 kron za one dijake, ki se hočejo posvetiti študiju sseriologije in bodo svojo znanost stavljali na razpolago podjetju.

g Dohodki carinarov v prvi dekadi meseca aprila t. l. Dohodki carinarov v prvih 10. dneh meseca aprila t. l. so iznašali 28.812.365 dinarjev; od tega na uvoz 20.002.753 dinarjev. Od 1. junija 1920 do 1. aprila 1921 iznašajo ti dohodki za uvoz 371.548.137 a za izvoz 241.039.069 dinarjev. Skupaj toraj: 612.587.206 dinarjev.

g Lažnjive vesti o naših trgovskih agenturah. Zagrebska trgovska zbornica javlja, da so vesti o razpustu naših priv. trgovskih agentur v inozemstvu neresnične.

g Češkoslovaška trgovska zbornica v Beogradu. Češkoslovaška vlada ustanovi v najkrajšem času v Beogradu svojo trgovsko in industrijsko zbornico. Do sedaj je čehoslov. država ustanovila enake zbornice že v Londonu, Parizu in Trstu.

g Vprašanje jugoslovenskih in italijanskih konzulatov v Primorju. — Vsled sporazuma med vladama naše države in Italije ustanovili se bodo naši konzulati v Trstu, Zadru in Malem Lošinju, a oni Italije v Dubrovniku, Splitu in Sibeniku.

g Prevozna dovoljenja za pošiljatve iz Češkoslovaške v Jugoslavijo. Opozorja se ponovno da se dobijo prevozna dovoljenja za pošiljatve iz Češkoslovaške v Jugoslavijo izključno le pri železniškem ministrstvu Dep. III. v Prazi, Revolučni trida št. 1.

g Paroplovba ob naši obali. Paroplovna družba Ungaro-Croata izjavlja, da današnje razmere ne dopuščajo, da bi se prometna služba takoj vzpostavila tako kakor je bila pred vojno. Vendar bo uvažujoč potrebe prebivalstva družba uredila redno paroplovno službo kakor hitro bodo dotični kraji evakuirani, tako-le: Enkrat na teden vožnja Bakar - Senj - Biograd - Sibenik - Trogir - Kaštela - Split. Enkrat na teden: Bakar - Kraljevica - Crkvenica - Selbe - Novi - Senj - Baška - Rab - Novalja. Enkrat na teden: Bakar - Kraljevica - Crkvenica - Selbe - Novi - Senj - Sv. Juraj - Starigrad - Jablanice - Karlobag - Novigrad - Obrovac. Dvakrat na teden: Bakar - Kraljevica - Omišal - Malinska - Krk. Enkrat na teden kakor glavna proga za Dalmacijo do Kotora: Bakar - Split - Korčula - Zelenika - Kotor.

Sport.

: Prvenstvena tekma Svoboda : Kotoran. V nedeljo ob 10. uri dopoldne se vrši med obema kluboma prvenstvena tekma. Pri igri sodeluje tamburaški zbor „Svoboda“. Pričakuje se obilna udeležba.

: S. V. Rapid naznanja da plača pri vseh njegovih prireditvah dijaštvo proti izkaznici polovično vstopnino.

: Veliki stafetni tek preko Maribora priredi 22. t. m. P. P. Lj. N. P. z obveznim sodelovanjem vseh marib. sportnih klubov. Start: Tomšičev drevored - Aleksandrova cesta - Grajski trg - Slovenska ulica - Gosposka ul. - cilj je Glavni trg. Začetek ob 11 uri. Prvi pojav lahkoatletičnega tekmovanja v Mariboru vzbuja že sedaj velikansko zanimanje. Pripomniti je še, da lahko tekmujejo samo člani sportnih organizacij, ne pa posamezniki.

Razno in humor.

V Ameriki sta se pričkala Anglež in Kranjec s tem, kako se pri suvanju lažje premaga nasprotnika. Anglež je trdil, če se ga sune v trebuh; Kranjec pa, če se mu da dobro pod nos. Poskusiva, pravi Anglež in sune Kranjca v trebuh, da se je zvrnil na tla in obležal. Medtem ko si Anglež prižiga smotko, se Kranjec zopet pobere ter z vso močjo dregne Angleža pod nos. Temu brizgne kri iz nosa, oči mu zateko in odleti v steno rekoč: „Tudi ni slabo!“

Tudi delo. X.: „Ali vam vaša žena pomaga pri trgovini?“ Y.: „Gotovo, ona namreč potroša moj dobiček!“

Prekanil ga je. Marovšek stoji z odvetnikom pri novem plotu, narejenem okolu vrta in reče: „Vidite, g. doktor, zdaj je ta hudobni sosed vendarle dal napraviti plot. Saj veste, kako so hodile skozi prejšnji razdrti plot vedno njegove kure na moj vrt ter tu razkopavale?“ Odvetnik: „In zdaj ste ga brez pravdanija pripravili, da je postavil plot?“ Marovšek: „Nisem imel nobenih potov in tudi ne več stroškov nego kakih 30 jajec. Ker se je sosed mojim pritožbam vedno le posmehoval, pošiljal sem mu vsak dan po 5 jajec, rekoč, da so jih znesle njegove kure na moj vrt. Ko mu potem nekaj dni nisem poslal nobenega več, bil je plot v osmih dneh narejen!“

Dobro umel. Učitelj je na dolgo in široko razkladal v šoli, kako nastane megla; ob koncu je rekel: „Zvečer po vročem dnevu vidimo, da se iz ribnikov in luž nekaj dviga. Kaj mislite, kaj je to?“ Vse tiho. „No, kaj nihče ne ve kaj se zvečer dviga iz luž?“ Mali Vilče v prvi klopi dvigne roko. „Dobro, Vilče. Ze vidim, da znaš misliti. No, kaj se dviga zvečer iz luž?“ Vilče: Zvečer se dvigajo iz luž žabe.“

Resnica iz otroških ust. Anica ima napraviti naslednjega dne izlet. Zvečer moli v postelji: „Daj, ljubi bog, da bo jutri deževalo!“ „Kaj ti pa pride na misel?“ vpraša mati začudena. In Anica odgovori, kakor da se razume samo ob sebi: „Saj Bog tako zmeraj ravno narobe naredi!“

Hudoben oče. Ivan: „Veš, jaz mislim zbežati s tisto deklico in se poročiti kje drugod, pa se bojim malo, da bi me njen oče ne zasledoval in morda celo ustrelil. Ti ga bolje poznaš, daj mi no kaj svetovati.“ Karl: „O le ne boj se! Ako mu odpelješ hčerko, tedaj se bo takoj preselil kam na drugi konec dežele, da ga ne boš našel, ko prideš nazaj.“

Dobro zdravilo. Obiskovalec: „Gospod zdravnik, jaz sem jako plašen človek. Marsikateri stvari bi se oprijel v življenju, pa nimam poguma, da bi prišel temu v okom?“ Zdravnik: „Seveda. Nedavno sem imel enega takega bolnika, in že ko je v prvič zavil moje zdravilo, je postal toliko pogumen, da me je poprosil na posodo petsto dolarjev.“

Ugodil mu je. Stranka: Gospod pravdnik, nahajam se v jako hudih skripcih. Deset kron rabim, da se rešim. Ali bi mi svetovali, da si ta znesek izposodim? Pravdnik: Na vsak način. Stranka: Posodite mi torej deset kron. Pravdnik: Z radostjo! Za legalni nasvet računam navadno deset kron, torej ste mi dolžni deset kron.

Glavni urednik: Radivoj Rehar.
Odgovorni urednik: Fran Voglar.

Mala oznanila

Zamenjam stanovanje, se stoječe iz treh sob, kuhinje in pritlikin za stanovanje z dvema sobama in kuhinjo. Aleksandrova cesta 44 I. nadstr. 621 2—1

Malo tehnično in kompletno zračno sesalno za pivo kupim. Ponudbe na Prešernova klet, Gosposka ulica št. 26. 617 2—1

Stružnica

dobro ohranjena, kompletna, na prodaj. Cena K 15.000. Naslov v anonimni ekspediciji Al. Matelič, Ljubljana. 618 3-1

POZOR!

Dobra čisto domača

mast

na debelo kg 42 K

na drobno kg 46 K

se dobi pri 612 2-2

A. Tavčar, Jurčičeva ul. 3

Prvovrstna mesarija

v sredini mesta Maribora, z večjo množino odjemalcev kakor z vodov in hotelov, se prodaja. Vpraša se pri anonimnem in inform. mačnem zavodu „Vedež“, Maribor, Slovenska ul. 6. 608 3-3

Restavracija na južnem kolodvoru v Mariboru

se priporoča potujočemu občinstvu.

Priznana izborna kuhinja.
Pristna vina in sveže pivo.

Fr. Stickler.

Zavod za straženje in zaklepanje v Mariboru

prevzame

vsako vrsto straženja v mestu, na kolodvorih, kakor tudi spremljanje železniških vozov. — Pojasnila v pisarni: Prsteniška ulica 2.

Vsem znancem poročamo, da nam je 3. maja 1921 umrla naša mati, oziroma stara mati in tašča, gospa

Uršula Pinter

posestnica v Rimskih toplicah.

Rimske toplice, dne 4. maja 1921.

Obitelj Alojzija Pinterja

trgovca, Slov. Bistrica

Obitelj Ferdo Pinterja

trgovca, Maribor

Obitelj Marije Krušnik

Nemčija

616

Dr. Makso Snuderl, Maribor

Marija Pinter, Ljubljana

Veletrgovina

Gaspari & Faninger

Maribor Drobnina, pletenina, galanterija

Aleksandrova c. 48. Samo na debelo!